

ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ - ВАРНА
ФАКУЛТЕТ „ФИНАНСОВО-СЧЕТОВОДЕН“
КАТЕДРА „ФИНАНСИ“

Приета от ФС (протокол № 11 от 25.04.2024 г.):

Приета от КС (протокол № 8 от 11.04.2024 г.):

УТВЪРЖДАВАМ:

Декан:

(доц. д-р Д. Георгиева)

У Ч Е Б Н А П Р О Г Р А М А

ПО ДИСЦИПЛИНАТА: „ФИНАНСОВИ ДЕРИВАТИ“

ЗА СПЕЦ: „Финансов мениджмънт“; ОКС „магистър“ – редовно обучение

КУРС НА ОБУЧЕНИЕ: 5 за СС и СНУ, 6 за ДНДО и СПН

СЕМЕСТЪР: 10 за СС и СНУ, 12 за ДНДО и СПН

ОБЩА СТУДЕНТСКА ЗАЕТОСТ: 240 ч.; в т.ч. аудиторна 60 ч.

КРЕДИТИ: 8

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА СТУДЕНТСКАТА ЗАЕТОСТ СЪГЛАСНО УЧЕБНИЯ ПЛАН

ВИД УЧЕБНИ ЗАНЯТИЯ	ОБЩО (часове)	СЕДМИЧНА НАТОВАРЕНОСТ (часове)
АУДИТОРНА ЗАЕТОСТ, в т.ч.:		
• ЛЕКЦИИ	30	2
• УПРАЖНЕНИЯ (семинарни занятия)	30	2
ИЗВЪНАУДИТОРНА ЗАЕТОСТ	180	-

Изготвили програмата:

1.
(проф. д-р Йордан Йорданов)

2.
(гл. ас. д-р С. Борисов)

Ръководител катедра:
„Финанси“ (доц. д-р Стоян Киров)

I. АНОТАЦИЯ

Целта на настоящата дисциплина е да запознае студентите с основите на финансовите деривати и тяхното приложение за целите на корпоративното хеджиране. Съществуват четири бзисни деривативни инструменти: форуърд, фючерс, суоп и опции. В края на курса, студентите следва да придобият разбиране за това как тези ценни книжа функционират, да знаят как се ценообразуват с помощта на арбитраж и да ги прилагат за целите на мениджмънта на пазарния риск. Макар че деривативните инструменти могат и са често използвани за да се спекулира, този курс няма за цел да анализира как инвеститорите получават и обработват информация с оглед прогнозиране цените на тези инструменти. Следователно, в разглеждането на темите преобладаваща е гледната точка на арбитражиста и хеджера. Независимо от това една от темите е посветена на спекулативните стратегии за търговия на опционния пазар.

В края на този курс, студентите следва да бъдат способни:

1. Да познават основните деривативни инструменти;
2. Да определят справедливата цена на фючерсните контракти и пазарната цена (премиума) на опциите;
3. Да познават механиката на търговия с деривативни инструменти;
4. Да извършват оптимално хеджиране с помощта на фючерсни контракти
5. Да управляват пазарните рискове с помощта на опции.

„**ФИНАНСОВИ ДЕРИВАТИ**“ е дисциплина, чрез която студентите придобиват знания и умения да използват възможностите, които деривативните пазари предоставят за да хеджират и управляват пазарните рискове пред които е изправена корпорацията.

Основните направления на дисциплината са механиката на фючерсните пазари и оперирането на маржсин, ценообразуване на форуърд и фючерсните контракти, хеджиране на стокови позиции и портфейли от финансови активи, механика на опционните пазари и спекулиране.

Специфични знания и умения по отношение на изучавания материал се осигуряват чрез:

- лекции и презентации;

лекционни записки и затворени въпроси, задачи и казуси

Ключови компетентности - Математическа компетентност и точни науки, и Предприемаческа.

II. ТЕМАТИЧНО СЪДЪРЖАНИЕ

№. по ред	НАИМЕНОВАНИЕ НА ТЕМИТЕ И ПОДТЕМИТЕ	БРОЙ ЧАСОВЕ		
		Л	СЗ	ЛУ
	Тема 1 Въведение	3	3	6
	1.1. Същност и природа на деривативните инструменти 1.1.1. За какво се използват деривативните инструменти 1.1.2. Характеристика на арбитража 1.2. Форуърд контракти 1.3. Опции 1.4. Екзотични опции -Bermudan option, Forward start , Compound options “As you like it” и др.			
	Тема 2 Функции на деривативните инструменти	3	3	6

	2.1. Алокиране на риска и пазарно изпълнение; 2.2. Реализиране на решенията за разпределяне на активите; 2.3. Информационно осигуряване.			
Тема 3 Механика на фютчерс контрактите		4	3	7
	3.1. Характеристика на фютчерския контракт 3.2. Разлики между форуърд и фютчерс контрактите 3.3. Конвергенция на фютчерса до спот 3.4. Реверсиране на позиция 3.5. Доставка 3.6. Котиране в пресата			
Тема 4 Определяне на форуърд и фютчерските цени		4	3	7
	4.1. Постоянно осложнена лихва 4.2. Къси продажби 4.3. Репо лихвен процент 4.4. Връзка между спот и форуърд 4.5. Форуърд и фютчерс цени 4.5.1. Инвестиционен актив с известен паричен доход 4.5.2. Инвестиционен актив носещ известен дивидент 4.5.3. Фондов индекс (Stock Index) 4.6. Индексен арбитраж 4.7. Фютчерси върху валути 4.8. Потребителски стоки и инвестиционни стоки 4.9. Дефиниция на достъпна доходност 4.10. Разходи по поддържане (Cost of Carry)			
Тема 5 Стратегии за хеджиране с фютчерси		3	3	6
	5.1. "Дълго" и "късо" хеджиране 5.2. Базис 5.3. Коефициент на хеджиране основан на минималната вариация 5.4. Ролинг оувъ на хеджирана позиция 5.5. Приложение при хеджиране на портфейли от акции			
Тема 6 Суоп		3	3	6
	6.1. "Плейн ванила" лихвен суоп 6.2. Приложение на лихвения суоп 6.3. Сравнителни предимства на заемния пазар 6.4. Обща изгода от лихвения суоп 6.5. Валутен суоп 6.6. Кредитен риск 6.7. Други видове суоп (Amortizing and step-up swaps, Extendible and puttable swaps, Index amortizing swaps, Equity swaps, Commodity swaps, Differential swaps)			
Тема 7 Механика на Опционните пазари		2	3	5
	7.1. Базисни активи 7.1.1. Параметри на опциите "плейн ванила" 7.1.2. Дивидент и деление на капитала 7.1.3. Нейкед и ковъред колс 7.1.4. Варанти 7.1.5. Конвертируеми облигации 7.1.6. Котировки в ежедневната преса			
Тема 8 Свойства на опциите в/у акции		2	3	5
	8.1. Фактори влияещи върху цените на опциите върху акции 8.2. Американски и европейски тип опции 8.3. Горна граница на цените на опциите 8.4. Долна граница на цените на европейски кол и пут (без плащания на дивидент) 8.5. Ценообразуване на кол и пут-опции преди падежа			

	8.6. Пут-кол паритет			
Тема 9 Климатични деривативи		3	3	6
	9.1. Същност и елементи 9.2. Предпоставки за възникването и развитието на климатични деривативи 9.4. Базови „активи” и потребители 9.5. Хеджиране на климатичния риск			
Тема 10. Стратегии на търговия, базирани върху опции		3	3	6
	10.1. Профили на изплащанията на различните опции 10.2. Бул спред с помоща на кол опции 10.3. Бул спред с помоща на пут опции 10.4. Беар спред с помоща на кол опции 10.5. Беар спред с помоща на пут опции 10.6. Бътерфлай спред с пут и с кол опции 10.7. Календарни спредиве с пут и с кол опции 10.8. Страдъл 10.9. Стрип и страп 10.10. Странгъл			
	Общо:	30	30	60

III. ФОРМИ НА КОНТРОЛ

№. по ред	ВИД И ФОРМА НА КОНТРОЛА ¹	Брой	ИАЗ ч.
1.	Семестриално оценяване		
1.1.	Курсов проект	1	45
1.2.	Тест	2	45
1.3.			
Общо за семестриалното оценяване:		3	90
2.	Сесийно оценяване		
2.1.	Изпит	1	90
Общо за сесийното оценяване:		1	90
Общо за всички форми на контрол:		4	180

¹ При дисциплини, които завършват с текуща оценка се попълва само т. 1 Семестриално оценяване, съгласно чл.21, ал. 2 от Правилника за оценяване на знанията, уменията и компетентностите на студентите в Икономически университет – Варна.

IV. ЛИТЕРАТУРА

ЗАДЪЛЖИТЕЛНА (ОСНОВНА) ЛИТЕРАТУРА:

1. Йорданов, Й., *Финансови инвестиции*, Лотос 23, Варна, 2009
2. ГАЛИЦ, ЛОРЪНС. ФИНАНСОВ ИНЖЕНЕРИНГ, ИНСТРУМЕНТИ И ТЕХНИКИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК ПРЕВ. ОТ АНГЛ. БУРГАС, ДЕЛФИН ПРЕС, 1994 677 С. : С ФИГ. И ТАБЛ. ; 24 СМ **B.63184**
3. Стоянов, Стоян Георгиев, Фютчерси, опции и синтетични ценни книжа, изд. Тракия М, С. 1999.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА (ДОПЪЛНИТЕЛНА) ЛИТЕРАТУРА:

1. Том Копланд, Владимир Антикаров, Реални опции, 2002 г.
2. Hull, Fundamentals of Futures and Option Markets, Prentice-Hall 2001.
3. Baird, Allen Jan; "Option Market Making"; John Wiley & Sons; New York; 1993.
4. Barenblat, Scot G.; and Mesler, Donald T.; "Stock Index Options"; Probus Publishing Co.; Chicago; 1992.
5. Beidelman, Carl R.; "Financial Swaps: New Strategies in Currency and Coupon Risk Management"; Dow Jones-Irwin.; Homewood, Illinois; 1985.
6. Beidelman, Carl R.; "Interest Rate Swaps"; Business One Irwin.; Homewood, Illinois; 1990.
7. Beidelman, Carl R.; "Cross Currency Swaps"; Business One Irwin.; Homewood, Illinois; 1991.
8. Bookstaber, Richard M.; "Option Pricing and Investment Strategies"; Third edition; Probus Publishing Co.; Chicago; 1991.
9. Caplan, David; "The Options Advantage"; Probus Publishing Company; Chicago; 1991.
10. Clasing, Henry K, Jr., Lombard, Odile, and Marteau, Didier; "Currency Options"; Business One Irwin; Homewood, IL; 1992.
11. Colburn, James T.; "Trading in Options on Futures"; The New York Institute of Finance"; New York; 1990.
12. Cox, John C.; and Rubenstein, Mark; "Options Markets"; Prentice-Hall; Englewood Heights, NJ; 1985.
13. DeRosa, David F.; "Options on Foreign Exchange", Probus Publishing Co.; Chicago, 1992.
14. Eng, William F.; "Options: Trading Strategies That Work"; Dearborn Financial Publishing; Chicago; 1992.
15. Fabozzi, Frank J.; "Winning the Interest Rate Game: A Guide to Debt Options"; Probus Publishing Co.; Chicago; 1989.
16. Figlewski, Stephen, and Silber, William L, and Subrahmanyam, Marti, G. (editors); "Financial Options: From Theory to Practice"; Business One Irwin; Homewood, IL; 1992.
17. Frost, Ronald J.; Options on Futures"; Revised Edition (futures); Probus Publishing Company; Chicago; 1994.

18. Fullman, Scott H.; "Options: A Personal Seminar"; New York Institute of Finance; New York; 1992.
19. Gastineau, Gary; "The Options Manual"; Third edition; McGraw-Hill; New York; 1988.
20. Gibson, Rajna; "Option Evaluation: Analyzing and Pricing Standardized Option Contracts"; McGraw-Hill; New York; 1991.
21. Gross, LeRoy; "The Conservative Investor's Guide to Trading Options"; New York Institute of Finance; New York; 1989.
22. Hull, John C.; "Options, Futures, and Other Derivative Securities"; Second edition; Prentice-Hall; Englewood Cliffs, NJ; 1993.
23. Jarrow, Robert; and Rudd, Andrew; "Option Pricing"; Dow Jones-Irwin; Homewood, IL; 1983.

Март 2024 г.